

Grålig og tynn diaré på større smågris og blodige binger med akutt dødsfall på større slaktegriser, har blitt et økende problem de siste måneder.

Lidelsene forårsakes av smitte med adenomatosebakterien, *Lawsonia intracellularis*, og det antas at bakterien er utbredt i de fleste besetninger.

Følgene av adenomatosebakterien, selv ved en lavgradig smitte, kan medføre økt dødelighet og alvorlig forringelse i daglig tilvekst og fôrutnyttelse.

Et overordnet mål vil derfor være å holde et lavt smittenivå ved hjelp av god drift med alt inn/ ut, med vask og desinfeksjon.

Bakterien er ekstrem liten, og som eksempel kan det ligge opp mot én million bakterier på et knappenålshode. Den spres raskt i et grisemiljø og kan smitte fra purker til smågriser. Undersøkelser har vist at bakterien kan overleve i 14 dager i gjødning, og smitte kan derfor komme fra bakterier i miljøet som har overlevd rengjøring og desinfeksjon.

Sykdommen utløses av ugunstige forhold ved miljø, hygiene eller fôr, og når smittetrykket blir for høyt til at grisens motstandskraft klarer å holde infeksjonen i balanse frem til grisen har

dannet antistoffer, og kan håndtere smittepresset.

- På sett og vis er kunsten, på de fleste plasser, å smitte grisen svakt og sent, og bygge opp immunitet/ beskyttelse.
- Eller å holde grisen helt fri for smitte. Siste kan være en stor utfordring og flere vil nesten si umulig i en vanlig smågrisproduksjon eller slaktegrisproduksjon.

Det er uklart hvorfor vi for tiden opplever et større problem med adenomatose enn på lenge.

Sykdommen har to ansikter

1) Tarm adenomatose

Denne formen opptrer hyppigst hos griser 2-8 uker etter avvenning, og karakteriseres av grålig diaré og dårlig vekst hos en til flere griser i hver bing. Enkelte griser magrer sterk av, og enkelte dør.

Sykdomsutbrudd må forebygges ved optimalisering av fôring og miljø den første tiden etter avvenning, og etter innsett i slaktegrisavdelingen. Det er særlig viktig å unngå overbelegg, sammenblanding av griser med ulik alder, og å sikre tilstrekkelig høy temperatur.

2) Blodig adenomatose

Denne formen ses hyppigst hos store slaktegriser og unge avlspurker.

Den karakteriseres ved akutte dødsfall, ofte uten forutgående symptomer. Enkelte griser får blodtilblandet svart avføring, blir bleke, og enkelte dør.

Blodig adenomatose ses særlig ved omsetning av dyr fra helsemessig sett høystatus besetninger, sannsynligvis på grunn av manglende immunitet hos omsatte dyr. Det vil si at grisene ikke har vært i kontakt med tilstrekkelig mengder bakterier, som gjør at de har utviklet immunitet/ beskyttelse. Det er derfor ofte de beste og største grisene som rammes. De har nettopp vokst raskest som følge av at de ikke har vært tynget av smitte.

Sykdomsutbrudd forebygges generelt ved optimalisering av driftsmessige forhold som fôring og miljø.

Behandling og vaksinasjon:

Før en behandling eller vaksinasjon bør det påvises at det faktisk er adenomatose som forårsaker lidelsen.

Tradisjonelt stilles diagnosen ved innsendelse av 2-3 selvdøde eller avlivede griser, men en diagnose kan også sannsynliggjøres ved å

undersøke gjødningsprøver. Høye nivåer av bakterien *Lawsonia Intracellularis* fra flere griser/binger indikerer at bakterien kan være årsak til lidelsene.

En enkel felttest er å ta sokkeprøver, hvor en går gjennom binger med diaré påført spesielle sokker av bomull. Sokkene undersøkes da for mengden av bakterie.

Ved å ta prøver av flere aldersgrupper, vil en i tillegg kunne få et bilde av når de fleste grisene smittes og vil da kunne planlegge tid for eventuell vaksinasjon.

ScanPig holder for tiden på å rekvirere utstyr og vil snart kunne tilby prøvepakke med analyse og oppfølgende fortolkning.

Behandling:

Ved alvorlige utbrudd av tarmadenomatose med mange syke griser kan en vurdere å medisinerer med tiamulin (Denegard®)

For blodig adenomatose er forløpet ofte så raskt at behandling ikke er aktuelt. Griser mistenkt for å lide av blodig tarmadenomatose behandles med tiamulin injeksjon. Ved utbrudd som rammer flere dyr kan det være aktuelt med vannmedisinering med tiamulin til griser i binger hvor det har vært sykdomsutbrudd.

ScanPig

NYHETSBREV

Vaksinering:

En vaksinering er en forsikring mot sykdomsutbrudd. På sett og vis er det en form for å gå tilbake til fortiden. En må tilbake i produksjonen for å gi en vaksinering som virker en tid ut i fremtiden.

Og som alle forsikringer er den god å ha når det smeller, og motsatt trenger jeg forsikringen?

Eventuelle spørsmål kan rettes til:

ScanPig AS

Karl Kristian Kongsted

Mobil 488 50 80

kkk@kjottbransjen.no

Vaksinering med Enterisol®

Oral vaksine

Det er en levende vaksine og alle materialer som brukes til administrering av vaksinen skal være fri for rester av andre behandlingsmidler eller desinfeksjonsmidler.

Når vaksinen er gitt, er den virksom etter 3 uker, det vil si at vaksinen skal gis 3 uker før en vanligvis ser synlig diaré eller akutt blodig diaré med dødsfall, som følge av adenomatose.

Vaksinen er virksom i 17 uker.

Vaksinen koster ca 10 kroner pr gris og kan gis som enkeltdyrsbehandling, i fôrkrybbe/ tryg eller via medisinblander.

Se vaksinasjonsveiledning.

Avl, semin, kurs & rådgivning!

ScanPig